

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет іноземної філології
Кафедра германських мов і зарубіжної літератури

Дипломна робота
магістра

з теми: **«ОСОБЛИВОСТІ НАРАТИВНОЇ СТРУКТУРИ
РОМАНІВ ВІЛЬЯМА СТАЙРОНА»**

Виконала: студентка 2 курсу
Angb1-M17 групи
спеціальності 014 Середня освіта (Мова і
література (англійська), додаткова
спеціальність 014 Середня освіта (Мова і
література (німецька)
Черкаська Світлана Валеріївна

Керівник:
Абрамович С. Д., доктор філологічних
наук, професор, завідувач кафедри
слов'янської філології та загального
мовознавства

Рецензент:
Кеба О. В., доктор філологічних наук,
професор, завідувач кафедри германських
мов і зарубіжної літератури

Кам'янець-Подільський - 2018 року

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Розділ 1. Історико-літературні та теоретико-методологічні аспекти проблеми.....	7
1.1. Основні напрями вивчення творчості В. Стайрона.....	7
1.2. Наративна структура як літературознавча проблема.....	14
Висновки до розділу 1.....	24
Розділ 2. Наратив як сповідь: особливості організації розповіді в романі «Зізнання Ната Тернера».....	26
Висновки до розділу 2.....	42
Розділ 3. Наратив як спогад: проблеми надійності й ненадійності пам'яті в романі «Лягаємо у морок».....	44
Висновки до розділу 3.....	52
Розділ 4. Наратив як екзистенціальний досвід: розповідання як спроба звільнення від травми у романі «Вибір Софі».....	54
4.1. Статуси наратора в тексті.....	54
4.2. Рецепція розповіді як імпульс до розповідання.....	61
4.3. Наратив і жанрова специфіка твору.....	70
Висновки до розділу 4.....	81
Висновки.....	83
Список використаних джерел.....	90

ВСТУП

Актуальність дослідження. Аналіз численних зв'язків та взаємовпливів культур відкриває великі можливості проникнення в таємниці художнього відображення самої дійсності. А часові та державні кордони у світі літератури володіють гнучким і прозорим характером. Звідси і найбільш несподіване переплетення на різних рівнях самого тексту – від запозичення елементарних сюжетних положень до екстраполювання сторонніх філософських концепцій на національний літературний ґрунт.

У даній роботі маємо намір зупинитись на деяких аспектах проблеми взаємозв'язків і розглянути їх не у компаративістському світлі, а в аксіологічному плані, із акцентом на закономірності історико-літературного розвитку психологічної прози із її загальнолюдськими і суто національними якостями. Подібний підхід дозволяє, не руйнуючи цілісності творчості письменників, визначити таку «спорідненість й відмінність душ», які й обумовлюють діалектику буття світового художнього процесу.

Відповідним матеріалом для роботи вибрано декілька творів американського письменника, представника «південної традиції», В. Стайрона, що найбільше відповідають характеру поставленого завдання і висвітлюють його наративну структуру як літературознавчу проблему.

Вільям Стайрон, як будь-який письменник, приділяв досить пильну увагу деталям художнього твору. Так, у його романах відсутні випадковості, і це підтверджує такі значущі елементи, як імена героїв та заголовки творів. Дослідниками проводилась і досі проводиться робота із дешифрування ономотологічного коду стайронівських персонажів; такий аналіз, безсумнівно, повинен бути проведений і у відношенні особливостей організації наративної структури романів В. Стайрона.

Вільям Стайрон – видатний американський прозаїк. Тематика його творів відрізняється значною різноманітністю. Перший роман Стайрона «Лягаємо у морок» (*Lie Down in Darkness*, 1951), дія якого відбувається в його рідному

штаті, являє болісні роздуми батька про причини самогубства дочки. Роман був відзначений премією Риму. В основу роману «І підпалив цей дім» (*Set This House on Fire*, 1960), покладено життя американців-експатріантів в Італії, а також показано враження автора від його перебування в Італії на початку 1950-х років. У своєму першому бестселері – романі «Вибір Софі» (*Sophie's Choice*, 1979) – Стайрон досліджує природу зла, розповідаючи про взаємини молодого письменника, жителя американського півдня, з американським інтелігентом, євреєм Натаном і його коханою Софі, полькою, що зуміла вижити у фашистському концтаборі. У 1951 р. було опубліковано твір «Лягаємо у морок», в якому Стайрон оповідав про свої спроби вийти зі стану глибокої депресії. Найвизначнішим твором письменника є роман «Зізнання Ната Тернера» (*The Confessions of Nat Turner*, 1967), що розповідає про повстання негрів-рабів під проводом Ната Тернера.

Таким чином, виходячи зі змісту його романів ми можемо прийти до думки, що основою всіх стайронівських творів були або реальні історичні події, або вигадані історії про вигаданих людей на тлі реальних історичних подій. Стайрон інтерпретував події того часу на свій лад, при цьому не спотворюючи їх дійсного значення і показуючи різні сторони найважливіших подій, що мали місце в світі. Це була свого роду захисна реакція автора на відсутність моралі і байдужість, яка мала місце в певну епоху.

У наявних літературних дослідженнях, окрім цінних спостережень за природою особистісного становлення, у В. Стайрона іноді трапляється і деяка деформація цієї концепції особистості. І найбільш часто вона трактувалася в руслі екзистенціалізму (Д. Гелюей, Л. Лоусон, А. Малін, Р. Морріс, М. Ратнер, Л. Рубін, Г. Уранг, С. Фінкелстайн, Х. Холман, Е. Херіон-Сарафідіс тощо). Сама людина в Стайрона поставала відчуженою особистістю, яка не здатна знайти певний контакт із навколишнім світом. На нашу думку, для Стайрона, на відміну від інших екзистенціалістів, погляди на абсурдність життя і, зокрема, алієнацію стають як єдино можливий стан особистості, що є проміжним етапом в сходженні до більш вищих істин. Все ж, особливості наративної

структури Стайрона в його творах залишається й досі відкритим питанням і потребує детальнішого вивчення.

Об'єкт роботи – романи В. Стайрона: «Зізнання Ната Тернера», «Лягаємо у морок» та «Вибір Софі», які розглядаються в наративному аспекті.

Предметом дослідження виступає проблема організації розповіді в романах Стайрона.

Метою роботи є вияв своєрідності наративної організації романів В. Стайрона.

Для досягнення поставленої мети слід вирішити такі **завдання**:

- подати основні напрями вивчення творчості В. Стайрона;
- окреслити наративну структуру як літературознавчу проблему;
- проаналізувати особливості організації розповіді в романі «Зізнання Ната Тернера»;
- охарактеризувати проблеми надійності й ненадійності пам'яті в романі «Лягаємо у морок»;
- описати наратив як екзистенціальний досвід: розповідання як спроба звільнення від травми у романі «Вибір Софі»;
- визначити статуси наратора в тексті;
- виявити рецепцію розповіді як імпульс до розповідання;
- висвітлити зв'язок наративу і жанрової специфіки.

Наукова новизна в даному дослідженні полягає у спробі визначення наративної структури як літературознавчої проблеми, а також особливості організації розповіді у романах В. Стайрона.

Практичне значення отриманих результатів полягає у тому, що вони можуть бути використані в процесі розробки лекційних курсів, проведенні практичних занять, підготовці до навчальних спецкурсів та спецсеминарів, що присвячені творчості Вільяма Стайрона, а також під час написання курсових, дипломних та інших наукових робіт із сучасної американської і світової літератури.

Апробація результатів дослідження. Дана робота обговорювалась на засіданні кафедри германських мов і зарубіжної літератури КПНУ ім. І. Огієнка. Стаття «Розповідання як спроба звільнення від травми у романі В. Стайрона «Вибір Софі» була надрукована у «Збірнику наукових праць студентів та магістрантів факультету іноземної філології Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Випуск 11» (2018).

Структура роботи. Дослідження складається зі вступу, основної частини, що містить чотири розділи, висновків та списку використаних джерел (82 найменування). Обсяг роботи – 97 сторінок, в тому числі 87 сторінок основного тексту.

ВИСНОВКИ

Враховуючи все вищедосліджене варто зробити наступні висновки.

1. Визначили основні напрями творчості В. Стайрона. Виявили, що екзистенціалістські мотиви простежуються у творчості багатьох письменників, у тому числі й В. Стайрона. Повість Вільяма Стайрона «Лягаємо у морок» присвячена опису відомого людського стану – відчуження в сімейних і суспільних відносинах.

Другий напрямок творчості В. Стайрона – це дослідження підсвідомого. Інтерес В. Стайрона до проблем підсвідомого демонструє закономірність, що неодноразово відзначалася в американській літературі: навіть реалістів новітнього часу відрізняє підвищена увага до проблеми самотності, і вони намагаються пояснити її підсвідомими страхами. Так, В. Стайрон, звертаючись до подробиць психічного стану Софі в романі «Вибір Софі», намагається показати, як впливає відчуття катастрофи на жінку, яка винесла випробування камерою смерті і запахом згораючих в Освенцимі людських тіл. Відзначимо також, що тема випробування голокостом поєднується в письменника із проблематикою Великої депресії, маккартизму і спроб деформувати принципи американського демократизму.

Стайрон не вірить у соціальні утопії, але знає, що любов, правда, милосердя є «корективами» життя, які не усувають повністю, але полегшують неминучі проблеми навколишнього життя. Ідея активного протистояння злу визначає моральний пафос творів, а його релігійно-філософський підтекст, через поняття «жертвність» і «співчуття» підкреслює діалектичну необхідність людського болю, боротьба з яким і є прагнення до правди й справедливості, що прокладають шлях від темряви до світла, від хаосу до божественного порядку.

2. Дослідили наративну структуру як літературознавчу проблему. Дізналися, що будь-який літературний твір, загалом, побудований за деякими правилами, тобто певною манерою організації автором подій в ньому. В самій

канві художнього тексту досить важливою постаттю все ж таки виступає той, який веде розповідь або оповідь, тобто наратор, а саме, вигадана автором особа. І даною літературною постаттю може виступати і сам автор, персонаж чи зовсім інша особа. Тому, наратор як така ключова інстанція і визначає окремі особливості в розкритті змісту твору, а також характер ведення розповіді у тексті. І це є той досить важливий суб'єкт оповідного простору, що може вербалізувати художню інформацію.

Найважливішим аспектом наративної структури певного художнього тексту виступає його комунікативна парадигма, що містить особистісно-рецептивну зорієнтованість та володіє можливістю його феноменального осмислення й інтерпретації зокрема.

Наратор не тільки функціонально упорядковує саму текстову структуру певного твору, а і проявляється як відповідна спроба досягти внутрішньо-психологічного порозуміння спочатку автора із його історичністю, а потім й читача із таким цілісним культурним середовищем зокрема. Подібна гра наратора із читачем – це, насамперед, відповідне запрошення до комунікацій, спроба примирити всезнання і всеправність окремого автора із прагненням до самопривласнення вже чужого досвіду читачем.

Під час визначення типологічного статусу самого наратора в художньому тексті досить важливо враховувати відповідну специфіку авторського письма і побудову наративних структур. Так, в літературознавстві виділяють таких два види наративних структур: лінійну та нелінійну. Встановлено, що наративна розповідь від першої особи – це, передусім, сюжетний вибір. І перевага розповіді від першої або ж третьої особи вказує нам на саму специфіку розповіді та її організацію, від чого й буде залежати сприймання читача.

3. Показали особливості організації розповіді в романі «Зізнання Ната Тернера». Встановлено, що у негритянській прозі були представлені досить поширені як у метрополії, так і в колоніях види автобіографічного жанру: світська і духовна автобіографія, травелоги, оповідання про індіанський полон, зізнання злочинців тощо. Так, ненависть головного героя Ната до білих

настільки величезна, що у читачів створюється однозначне враження, що ми маємо справу з фанатиком. Також, Нат Стайрона постав перед читачами сексуально стурбованим персонажем, позбавленим будь-якої людяності і чоловіком, який підбив своїх одноплемінників, про більшість з яких він був дуже невисокої думки, на бунт, ведений своєю фанатичною вірою у своє призначення месії. Не дивно, що таке трактування фігури, яка мала героїчний статус в афро-американській культурі, викликало запеклу полеміку і бурхливу критику зі сторони чорношкірих письменників та критиків.

«Зізнання Ната Тернера» вирізняється рамковою композицією. Вступ і висновки написані від імені Томаса Грея, адвоката, який відвідав Ната перед стратою і, який записав його зізнання; основний текст – записані Греєм слова Тернера.

Власне розповідь Ната Тернера чітко розпадається на дві частини. Перша будується на основі жанрового канону духовної автобіографії в поєднанні з елементами невірничого оповідання – оповідач скупіє дає подієву канву свого життя (зміна господарів, перша невдала втеча і т. д.), «розбавляючи» рідкісними фактами розповідь про своє насичене духовне життя.

Стиль другої частини, що оповідає про бунт і криваву різанину, вчинену повсталими, різко контрастує із першою частиною. Фрази стають короткими, рубаними, розповідь лаконічною і прозаїчно-конкретною; оповідач обмежується точним, сухим перерахуванням подій. Контраст між прозаїчним стилем і моторошним змістом оповідання робить розповідь експресивною і забезпечує сильний емоційний вплив.

Жанрова, тематична і стилістична своєрідність «Зізнань Ната Тернера» пояснює значимість цього тексту для американської літературної традиції.

4. Висвітлили наратив як спогад в романі «Лягаємо у морок». В цьому романі Стайрон показав себе як проникливий психолог та неабиякий стиліст подачі тексту. Розпад віргінської заможної родини, втеча юної Пейтон Лофтис в Нью-Йорк, її самогубство передані витонченою, місцями химерною прозою, де

є пластичні описи предметного світу і знервований, сплутаний 60-сторінковий внутрішній монолог героїні.

Глава сімейства Мільтон Лофтис змушений визнати своє життя низкою втрат і поразок. У свої п'ятдесят років він не нажив мудрості, якою міг би поділитися з дочкою, що переживала подібну кризу у юному віці.

Історія подається у властивій В. Стайрону наративній манері – у творі діалогічно присутні водночас дві думки: Мільтона і Пейтон. Історія, розказана через серію спогадів в день похорону Пейтон, є потужним зображенням сім'ї, приреченої неможливістю забути і нездатністю любити. Написаний в майстерній прозі, що «досягає справжньої краси», дебютний роман Вільяма Стайрона пропонує незмінне розуміння невичерпних зв'язків місця та сім'ї. Історія Мільтона, дружини та їхніх дітей багато що розкриває у втраті життя та розчарування.

Мільтон виступає моделлю так званого «інфантильного» суб'єкту з деякими розмитими межами самоідентифікації, що характеризується відсутністю внутрішнього ціннісного орієнтуру, сталої інтенції, волі до дії тощо. Цей південний джентльмен виявився нездатним проявити себе ані чоловіком, ані адвокатом, ані сином, ані батьком. І ставлення Мільтона до дочки було просякнуто інцестійністю, а саме «некритичною прив'язаністю», згідно визначення Е. Фромма.

Сюжетна лінія Мільтона складається з трьох фаз. Це фаза відособлення, що включала оповідь Мільтона щодо презирства до батька, і про відхід з батьківського дому. Одруження та епізоди подружньої зради відповідають вже за фазу партнерства. Смерть дочки Пейтон – це вже лімінальна фаза. Проте, четверта фаза – це фаза оновлення, була відсутня. І її місце посідала істерична сцена на кладовищі, але вона тільки художньо дискредитувала життєву позицію самого героя.

В романі немає виходу із кризи індивідуума. А слабкі прояви самосвідомості, що були наявні в Мільтона, і зокрема в усіх інших героїв, все ж

недостатні для пошуку своєї особистості. Навіть, після таких суворих випробувань в даного героя не відбулося життєвої переорієнтації в цілому.

5. Розкрили процес розповідання як спробу звільнення від травми у романі «Вибір Софі». Нами були виявленні статуси наратора в тексті і розкритий образ Стінго. Характерною особливістю цього твору є те, що проблему фашизму, Освенцима та відібраного життя В. Стайрон пропускає крізь світосприйняття представниками декількох поколінь післявоєнної Америки. І завдяки такому рішенню в романі стикаються долі автобіографічного героя (початківця письменника Стінго), польської емігрантки, що побувала в Освенцимі, Софі Завістовської і американського єврея – наркозалежного Натана Ландау. Загальний вирок сучасникам виносить один із героїв, кажучи про те, що американці, далекі від жаху концтаборів, так і не зрозуміли суті цього кошмару.

В своєму романі В. Стайрон використовував оригінальний сюжетний хід: «любовний трикутник» (Стінго – Софі – Натан) розглядається у контексті проблеми антигуманного світу, який не пристосований до гармонії високих людських почуттів вже тому, що люди розплачуються за гріхи як попередніх поколінь, так і своїх сучасників. Таким чином, загострюється проблема провини людства, причетного до знищення як рабів американського Півдня, так і «людей іншої» європейської раси.

Роман написаний від імені молодого американського письменника, жителя півдня, Стінго, в якому вгадуються риси самого автора. В мебльованих кімнатах Брукліна Стінго знайомиться з молодою полькою Софі, яка пройшла пекло Освенцима, і її коханцем – американським євреєм Натаном, який неодноразово звинувачував Софі в тому, що всі поляки – антисеміти, і в тому, що вона вижила в Освенцимі, в той час, як майже всі євреї з Польщі загинули в газових камерах.

Образ Стінго вписується в жанрову схему роману про виховання (становлення, формування характеру героя, характерна наявність елемента біографічного роману, психологізм), і роману про художника. Відповідно,

життєвий шлях оповідача – це його становлення як письменника, який стикається зі справжнім життям, усвідомлює його, шукає свій шлях і, таким чином, вдосконалюється морально. Спочатку Стінго намагається закритись від зовнішнього світу, проте, на щастя, йому це не вдається.

6. Виявили рецепцію розповіді як імпульсу до розповідання під час опису Софі в структурі тексту. Вибір Софі, яка через «збій» у нацистській машині знищення потрапляє в Освенцим, пов'язаний з бажанням вижити. Лінія Софі бачиться автору, на наш погляд, в якості однієї з головних ліній роману; саме її письменник вважав важливим представити американському читачеві, який думав тоді, що в Освенцимі постраждали тільки євреї.

Про важливість лінії Софі говорить і назва роману. Хоча, насправді, вибору у Софі на платформі Освенцима, де нацисти пропонують їй залишити в живих одного з дітей – не було. Це – уявний, приречений вибір – яке б рішення не було нею прийнято, результат один. Це, по суті, вибір без вибору – чи бере участь Софі в русі «Опору», чи відмовляється від одного з дітей (що вона, власне, і робить). Бо за будь-якої ідеології людина позбавляється свободи вибору, вважав письменник.

Роман «Вибір Софі», це перш за все, розповідь про Польщу кінця 1930-1940-х років. Стайрон вкладав в уста головної героїні Софі, слухачем якої стає письменник Стінго, який прагнув розібратися, як і сам письменник, про драму війни, розповідаючи про те, що існувало два Освенцима – Аушвіц-Біркенау і Бжезінка-Біркенау. Між цими таборами була різниця: Освенцим був для робітників, а Бжезінка – тільки для одного – для знищення.

7. Визначили саму специфіку твору, його екзистенціальний напрям. Роман американського письменника В. Стайрона «Вибір Софі» – про фашизм та расизм як тотальної проблеми сучасності. Життєві шляхи героїв композиційно діляться на актуальні (протікають в реальному часі оповіді) та ідеаторні, або віртуальні, відтворювані зусиллям їх пам'яті. Майже кожне напруження в тій або іншій життєвій ситуації викликає своєрідний викид ідеаторного характеру: і юний Стінго (в меншій мірі), і Софі в своїх спогадах

повертаються до травмуючих (Стінго) або відверто жахливих подій минулого життя (Софі), які формували їх реальну особистість.

Так, актуальний життєвий шлях, який протікає у реальному часі, представлений досить незначними подіями, які, однак, гостро сприймаються деякими героями (особливо Стінго).

Природно, у читача виникає питання: чи змогла Софі Завістовська протиставити екзистенційному і трансцендентному жаху, страху і трепету Освенцима «всю тотальність» свого внутрішнього «Я»? І на наш погляд, це і є та таємниця образу Софі, яку і намагається розгадати спочатку молодий Стінго, а потім і сам автор після довгих 30 років свого існування, своєї екзистенції.

Саме страх і навіть жах змушують головну героїню зробити помилку, звернувши на себе увагу лікаря-есесівця і тим самим опинившись в ситуації екзистенціального вибору, того самого вибору, який і стане центральним предметом зображення в романі Стайрона.

Підводячи підсумки, необхідно сказати наступне. Вибір, за Стайроном, не передбачає можливості відмови від так званого «привілею вибору». Таким чином, пряма залежність вибору від індивідуума, як у екзистенціалістів, стає у Стайрона проблематичною, а то й прямо неможливою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Анастасьев Н. А. Южный акцент. *Проблемы становления американской литературы*. Москва : Наука, 1981. С. 113-154.
2. Бехта І. А. Дискурс наратора в англomовній прозі. Київ : Грамота, 2004. 304 с.
3. Бондар Н. Ю. Своєрідність архетипу дороги в романі В. Стайрона «Вибір Софі». *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Філологічні науки* : зб. наук. ст. / ред. В. А. Зарва. Бердянськ : ФО-П Ткачук О. В., 2015. Вип. VIII. С. 90-98.
4. Винкельман А. М. Ложные дилеммы моральной философии: о романе У. Стайрона «Выбор Софи». *Философия. Журнал Высшей школы экономики*. 2017. Т. I, № 2. С. 187-198.
5. Воспоминания Рудольфа Хесса. Освенцим глазами СС. URL: http://jhistory.nfurman.com/shoa/osvencim003_01.htm. (дата звернення: 13.10.2018).
6. Гиль О. Л. Роль документального начала в романе У. Стайрона «Выбор Софи (окончание)». *Ученые записки*. № 11-2 (6). 2011. С. 36-40.
7. Гром'як Р. Проблема включення українських традицій у сучасну наратологію. *Studia Methodologica* : науковий збірник / гол. ред. О. Лещак ; відп. ред. І. Папуша ; редкол.: О. Куца, Т. Волкова, Р. Гром'як та ін. Тернопіль : ТНПУ, 2005. Вип. 16. С. 10-20.
8. Денисова Т. Н. Экзистенциализм и современный американский роман. Київ : Наукова думка, 1985. 245 с.
9. Дубініна О. Традиції пуританства в творчості В. Стайрона. *Слово і час*. 2002. № 11. С. 68-72.
10. Дубініна О. В. Текст – паратекст: контактна зона рецепції (на матеріалі романів В. Стайрона). *Наукові праці*. Т. 59. Вип. 46. 2009. С. 70-73.
11. Дубинина Е. В. Творчество Уильяма Стайрона. Этика и эстетика : автореф. дис. ... канд. филол. наук : 10.01.04. Київ, 2005. 22 с.

12. Зверев А. М. Логика литературного десятилетия. *Литература США в 70-е гг. XX века*. Москва : Наука, 1983. С. 11-79.
13. Звонова О. В. Розуміння художнього твору. *European Social Science Journal*. 2012. № 11-1 (27). С. 144-153.
14. Звонова О. В. Семіотичний підхід і культурно-історичний аналіз художнього твору. *European Social Science Journal*. 2011. № 11. С. 266-273.
15. Злобин Г. Выбор Уильяма Стайрона. *Иностранная литература*. 1981. № 1. С. 78-82.
16. Жаринов Н. Е. Американская культура XX века и проблемы выбора в условиях страха и насилия (на примере романа У. Стайрона «Выбор Софи»). *Знание. Понимание. Умение*. 2013. № 2. С. 264-267.
17. Женетт Ж. Повествовательный дискурсы. *Фигуры* : в 2 т. Москва : Учебно-педагог. изд-во, 1998. Т. 2. С. 60-281.
18. Еко У. Роль читача. Дослідження з семіотики текстів. Львів : Літопис, 2004. 384 с.
19. Комаровская Т. «Признания Ната Тернера» Уильяма Стайрона как философский исторический роман. URL: <http://american-lit.niv.ru/american-lit/articles/komarovskaya-priznaniya-nata-ternera.htm>. (дата звернення: 10.11.2018).
20. Корольова А. В. Типологія наративних кодів інтимізації в художньому тексті. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2002. 267 с.
21. Кузнецова А. Е. У. Стайрон: «Выбор Софи» как «Выбор Хобсона» (к семантике заглавия). *Вестник Санкт-Петербургского университета*. 2007. Сер. 9. Вып. 1. Ч. 2. URL: <https://cyberleninka.ru/article/v/u-stayron-vybor-sofi-kak-vybor-hobsona-k-semantike-zaglaviya-1>. (дата звернення: 15.10.2018).
22. Літературознавча енциклопедія : у 2 т. / авт.-уклад. Ковалів Ю. І. Київ : ВЦ «Академія», 2007. Т. 2. 2007. 624 с.
23. Літературознавчий словник-довідник / Р. Т. Гром'як, Ю. І. Ковалів та ін. Київ : ВЦ «Академія», 1997. 2007. 752 с.

24. Мацевко-Бекерська Л. В. Наративні стратегії малої прози (на матеріалі української літератури кінця XIX – початку XX століть) : автореф. дис. ... д-ра філол. наук : 10.01.06, 10.01.01. Ін-ут літ-ри ім. Т. Г. Шевченка НАН України. Київ, 2009. 40 с.
25. Мацевко-Бекерська Л. В. Наратив як засіб організації просторово-часової конфігурації літературного твору. *Вісник Львів. ун-ту ім. І. Франка. Сер. : Іноземні мови.* Львів : Львів. нац. ун-т ім. І. Франка, 2011. Вип. 18. С. 52-59.
26. Мацевко-Бекерська Л. В. Типологія наратора: комунікативні аспекти художнього дискурсу. *Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського* : збірник наукових праць. № 4.8. Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2011. URL: <http://litzbirnyk.com.ua/wp-content/uploads/2013/11/14.4.8.pdf>. (дата звернення: 15.10.2018).
27. Мараховська Т. А. Проблема особистості в романах Вільяма Стайрона : автореф. дис. ... канд. філол. наук. : 10.01.04. Дніпропетровськ, 2005. 21 с.
28. Мельников Н. А. Бунтующий человек Уильяма Стайрона. *Иностранная литература.* Москва, 2006. № 4. URL: <http://magazines.russ.ru/inostran/2006/4/me11.html>. (дата звернення: 15.10.2018).
29. Наринская А. Умер Уильям Стайрон. *Коммерсантъ.* Москва, 2006. № 207. С. 21.
30. Образ «южного джентльмена» в романе Стайрона «Сойди во тьму». *Наукові записки ХДПУ ім. Г. С. Сковороди.* Серія : «Літературознавство». Харків : ХНАДУ, 2003. Вип. 4 (36). С. 122-128.
31. Панова О. Ю. «Я восславил Господа»: Джон Маррант и Первое религиозное пробуждение в Америке. Повествование о чудесах, содеянных Господом с Джоном Маррантом, чернокожим. *Вестник Православного Свято-Тихоновского университета.* Серія III «Филология». 2012. № 2. С. 119-134.
32. Папуша І. Що таке наратологія? (огляд концепцій). *Studia Methodologica* : науковий збірник / гол. ред. О. Лещак ; відп. ред. І. Папуша ; редкол.:

- О. Куца, Т. Волкова, Р. Гром'як та ін. Тернопіль : ТНПУ, 2005. Вип. 16. С. 29-46.
33. Переяшкин В. В. Особенности южной поэтики романа У. Стайрона «Уйди во тьму». *Вестник Пятигорского государственного лингвистического университета*. 2017. № 1. С. 113-116.
34. Проблема личности в романе У. Стайрона «Сойди во тьму» : матеріали конференції «Міжрегіональна конференція молодих вчених». Горлівка : Видав. ГПШМ. 2003. С. 141-143.
35. Римар Н. Функції наратора як головної інстанції оповіді в художньому тексті. *Studia Methodologica / Editorial Board* : N. Poplavs'ka, M. Tkachuk, T. Oliynyuk. Ternopil : TNPU, 2014. Issue 37 : Narrative pragmatics. С. 204-211.
36. Руденко М. І. Наративна структура художньої прози Миколи Хвильового : автореф. дис. ... канд. філолог. наук : 10.01.01. Київ, 2004. 20 с.
37. Стайрон У. Выбор Софи : роман / пер. с англ. Т. Кудрявцевой. Санкт-Петербург, 1993. 702 с.
38. Стайрон У. Признания Ната Тернера. Москва : АСТ : АСТ МОСКВА, 2009. 473 с.
39. Стайрон У. И поджег этот дом. Долгий марш / пер. В. Гольшева, пер. песен А. Сергеева. Москва : ТЕРРА-Книжный клуб, 2001. 653 с.
40. Стеценко Е. А. Судьбы Америки в современном романе США. Москва : Наследие, 1994. 240 с.
41. Стилiстична функція бiблiйних алюзiй у монолозi Пейтон (на матерiалi роману У. Стайрона «Лягай у темряву»). *Науковий часопис Волинського державного унiверситету iменi Л. Українки*. Серiя : Фiлологiчнi студiї. Луцьк, 2001. № 4. С. 63-68.
42. Стулов Ю. В. «Невольничье повествование» и современный афроамериканский исторический роман. *Гуманитарный вектор*. 2010. № 4 (24). С. 151-160.
43. Ткачук М. П. Наративні моделі українського письменства. Тернопіль : Медобори, 2007. 463 с.

44. Ткачук О. Наратологічний словник. Тернопіль : Астон, 2002. 173 с.
45. Тюпа В. И. Аналитика художественного (введение в литературный анализ). Москва : Лабиринт, РГГУ, 2001. 192 с.
46. Уоррен Р. П. Как работает поэт. Статьи, интервью. Москва : Радуга, 1988. 351 с.
47. Финкелстайн С. Экзистенциализм и проблема отчуждения в американской литературе. Москва, 1967. 320 с.
48. Цехановская Л. Экзистенциальный аспект творчества У. Стайрона. *Ученые записки Тартусского государственного университета*. Тарту, 1987. Вып. 771. С. 126-133.
49. Чепелева Н. В. Методи аналізу оповідального тексту. *Текст і читач* : посібник. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2015. URL: http://lib.iitta.gov.ua/10285/1/text_i_chitach.pdf. (дата звернення: 10.11.2018).
50. Шершньова С. В. Тема війни і насильства в романі В. Стайрона «Вибір Софі». *Праці кафедри історії Нового і новітнього часу*. 2015. № 15. С. 168-178.
51. Шмид В. Нарратология. Москва : Языки славянской культуры, 2003. 312 с.
52. Africa Remembered: Narratives by West Africans from the Era of the Slave Trade / edited by Philip D. Curtin. Madison, Milwaukee and London : University of Wisconsin Press, 1967. 363 p.
53. Andrews, Williams L. To Tell A Free Story: The First Century of Afro-American Autobiography, 1760-1865. Urbana and Chicago : University of Illinois Press, 1986. 353 p.
54. An Exchange on "Nat Turner". Anna Mary Wells, Vincent Harding, and Mike Thelwell, reply by Eugene D. Genovese. *The New York Review of Books*. 1968. 7 Nov. URL: <https://www.nybooks.com/articles/1968/11/07/an-exchange-on-nat-turner/>. (дата звернення: 10.11.2018).
55. Beaulieu, E. A. Black women writers and the American neo-slave narrative: femininity unfettered. Westport, Connecticut : Greenwood Press, 1999. 177 p.

56. Biblical Allusion as a Psychosemantic Phenomenon (based on Peyton's monologue from the novel "Lie down in Darkness" by W. Styron). URL: <http://lingua.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2014/12/7Allusion.pdf>. (дата звернення: 11.11.2018).
57. Craine, J. K. *The Root of All Evil: The Thematic Unity of William Styron's Fiction*. Columbia : South Carolina UP, 1984. 168 p.
58. Davidson, D. *Southern Writers in Modern World*. Athens : Univ. of Georgia Press, 1970. 90 p.
59. Genovese, Eugene D. The Nat Turner Case. *The New York Review of Books*. 1968. 12 Sept. URL: <https://www.nybooks.com/articles/1968/09/12/the-nat-turner-case/>. (дата звернення: 10.11.2018).
60. Connor, K. R. *Imagining grace: liberating theologies in the slave narrative tradition*. Urbana : University of Illinois Press, 2000. 311 p.
61. Conyers, J. L., Jr. *The Black Male Narrative: an Afrocentric Assessment. Afrocentricity and the academy: essays on theory and practice*. Jefferson N. C. : McFarland, 2003. P. 163-175.
62. Holler, K. *Einführung in die Literaturwissenschaft – Textanalyse*. Berlin : Humboldt Universität, 2007. S. 290-292.
63. Kakutani, M. William Styron on His Life and Work. *The New York Times*. 1982. 12 Dec. URL: <https://www.nytimes.com/1982/12/12/books/william-styron-on-his-life-and-work.html>. (дата звернення: 15.11.2018).
64. Kayser, W. *Das sprachliche Kunstwerk*. Tübingen, 1992. 458 S.
65. Lackey, M. The Theology of Nazi Anti-Semitism in William Styron's Sophie's Choice. *Literature Interpretation Theory*. Vol. 22, 2011. Issue 4. P. 277-300. URL: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/10436928.2011.622697>. (дата звернення: 22.11.2018).
66. Lintvelt, J. *Essai de Typologie Narrative le 'Point de Vue'*. Paris : Librairie Jose Corti, 1981. 315 p.

67. Mathé, S. The “grey zone” in William Styron’s *Sophie’s Choice*. *Dans Études anglaises* 2004/4 (Tome 57). P. 453-466. URL: <https://www.cairn.info/revue-etudes-anglaises-2004-4-page-453.htm>. (дата звернення: 22.11.2018).
68. Morris, R. K. An Interview with William Styron. *The Achievement of William Styron* / edited by Robert K. Morris & Irving Malin. Athens : The Univ. of Georgia Press, 1981. P. 29-68.
69. Nat Turner: A Slave Rebellion in History and Memory / edited by K. S. Greenberg. New York : Oxford University Press, 2003. 289 p.
70. Prince, G. Surveying Narratology. *What is Narratology: Questions and Answers Regarding the Status of a Theory* / edited by Tom Kindt and Hans-Harald Muller. Berlin : Walter de Gruyter, 2003. P. 1-16.
71. Rushdi, Ashraf H. A. Reading Black, White and Grey in 1968. *Criticism and the Color Line : Desegregating American Literary Studies*. New Brunswick, NJ : Rutgers University Press, 1996. P. 63-94.
72. Rimmon-Kenan, Sh. Narrative Fiction: Contemporary Poetics. London : Routledge, 1986. 208 p.
73. Sirlin, R., West III, J. L. W. *Sophie’s Choice : A Contemporary Casebook*. Newcastle : Cambridge Scholars Publishing, 2007. 180 p.
74. Stanzel, F. A Theory of Narrative. Cambridge : Cambridge University Press, 1982. 309 p.
75. Styron, W. *The Confessions of Nat Turner*. New York : Random House, 1967. 428 p.
76. Styron, W. *Lie Down in Darkness*. New York : New American Library, 1951. 415 p.
77. Styron, W. *Sophie’s Choice*. London, 2004. 560 p.
78. Styron, W., West III J. L. W. *Conversations with William Styron*. Jackson : University Press of Mississippi, 1985. 280 p.
79. *The Confessions of Nat Turner, the Leader of the Late Insurrection in South Hampton, Va. as fully and voluntarily made to Thomas R. Gray in the prison*

- where he was confined. Baltimore : Published By Thomas R. Gray, 1831. URL: <https://docsouth.unc.edu/neh/turner/turner.html>.(дата звернення: 18.11.2018).
80. The Oxford Companion to African American Literature / edited by William L. Andrews, Frances Smith Foster, Trudier Harris. New York : Oxford University Press, 1997. 866 p.
81. William Styron's Nat Turner: Ten Black Writers Respond / edited by John H. Clarke. Boston : Beacon Press, 1968. 130 p.
82. West III, J. L. W. William Styron: A Life. New York : Random House, 1998. 506 p.